Euroopan parlamentti
2024-2029

Talousarvion valvontavaliokunta

2024/2027(DEC)

16.12.2024

MIETINTÖLUONNOS

vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin yleisen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2023, pääluokka VIII – Euroopan oikeusasiamies
(2024/2027(DEC))

Talousarvion valvontavaliokunta

Esittelijä: Joachim Stanisław Brudziński

PR_DEC_Other

SISÄLTÖ

Sivu

1. EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSEHDOTUS 3

2. EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS 5

1. EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSEHDOTUS

vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin yleisen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2023, pääluokka VIII – Euroopan oikeusasiamies (2024/2027(DEC))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Euroopan unionin yleisen talousarvion varainhoitovuodeksi 2023[1],

– ottaa huomioon Euroopan unionin konsolidoidun tilinpäätöksen varainhoitovuodelta 2023 (COM(2024)0272 – C10-0075/2024)[2],

– ottaa huomioon Euroopan oikeusasiamiehen vuotuisen toimintakertomuksen vuodelta 2023 ja selvityksen varainhoitovuoden 2023 talousarvio- ja varainhallinnosta,

– ottaa huomioon tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2023 sekä toimielinten vastaukset[3],

– ottaa huomioon tilintarkastustuomioistuimen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 287 artiklan mukaisesti antaman varainhoitovuotta 2023 koskevan lausuman[4] tilien luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta (sääntöjenmukaisuudesta),

– ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 314 artiklan 10 kohdan sekä 317, 318 ja 319 artiklan,

– ottaa huomioon unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä, asetusten (EU) N:o 1296/2013, (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1304/2013, (EU) N:o 1309/2013, (EU) N:o 1316/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) N:o 283/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU muuttamisesta sekä asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 kumoamisesta 18. heinäkuuta 2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2018/1046[5] ja erityisesti sen 59, 118, 260, 261 ja 262 artiklan,

– ottaa huomioon unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä 23. syyskuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509[6] ja erityisesti sen 59, 118, 266, 267 ja 268 artiklan,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 102 artiklan ja liitteen V,

---

1 EUVL L 58, 23.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2023/1/oj.
2 EUVL C, C/2024/5462, 10.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5462/oj.
3 EUVL C, C/2024/5882, 9.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5882/oj.
4 EUVL C, C/2024/6041, 10.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6041/oj.
5 EUVL L 193, 30.7.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.
6 EUVL L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: https://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

– ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A10-0000/2025),

1. myöntää Euroopan oikeusasiamiehelle vastuuvapauden oikeusasiamiehen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2023 / lykkää päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan oikeusasiamiehelle oikeusasiamiehen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2023;

2. esittää huomautuksensa oheisessa päätöslauselmassa;

3. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöksen ja siihen erottamattomasti kuuluvan päätöslauselman Euroopan oikeusasiamiehelle, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, komissiolle, tilintarkastustuomioistuimelle, Euroopan unionin tuomioistuimelle, Euroopan tietosuojavaltuutetulle ja Euroopan ulkosuhdehallinnolle sekä huolehtimaan niiden julkaisemisesta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* (L-sarja).

2. EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin yleisen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2023, pääluokka VIII – Euroopan oikeusasiamies (2024/2027(DEC))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon päätöksensä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin yleisen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2023, pääluokka VIII – Euroopan oikeusasiamies,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 102 artiklan ja liitteen V,

– ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A10-0000/2025),

A. haluaa korostaa vastuuvapauden myöntävänä viranomaisena vastuuvapausmenettelyn yhteydessä, että unionin toimielinten demokraattista legitimiteettiä on erityisen tärkeää vahvistaa edelleen lisäämällä avoimuutta ja vastuuvelvollisuutta sekä soveltamalla tulosbudjetoinnin käsitettä ja noudattamalla henkilöresursseja koskevaa hyvää hallintotapaa;

B. ottaa huomioon, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 228 artiklassa määrätään, että Euroopan oikeusasiamiehellä, jäljempänä ’oikeusasiamies’, jonka Euroopan parlamentti valitsee, on valtuudet ottaa vastaan unionin kansalaisilta sekä niiltä luonnollisilta henkilöiltä tai oikeushenkilöiltä, joiden asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa, kanteluja unionin toimielinten, elinten ja laitosten toiminnassa ilmenneistä epäkohdista, lukuun ottamatta Euroopan unionin tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöelimenä, ja tutkia nämä kantelut ja laatia niistä kertomus;

C. ottaa huomioon, että 24. kesäkuuta 2021 annetussa Euroopan parlamentin asetuksessa (EU, Euratom) 2021/1163[1] säädetään oikeusasiamiehen ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevista yleisistä ehdoista (Euroopan oikeusasiamiehen ohjesääntö);

D. ottaa huomioon, että asetuksen (EU, Euratom) 2021/1163 antamisen jälkeen oikeusasiamies hyväksyi tarkistetut täytäntöönpanosäännöksensä[2] 21. kesäkuuta 2023;

1. toteaa, että oikeusasiamiehen talousarvio kuuluu monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeeseen 7 ”EU:n yleinen hallinto”, jonka kokonaismäärä vuonna 2023 oli 12,3 miljardia euroa eli 6,4 prosenttia unionin talousarviomenoista; toteaa, että

---

1 EUVL L 253, 16.7.2021, s. 1.

2 EUVL C, C/2023/161, 10.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/161/oj.

oikeusasiamiehen talousarvio oli 0,11 prosenttia monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeen 7 määrärahoista;

2. toteaa, että varainhoitovuotta 2023 koskevassa vuosikertomuksessaan (jäljempänä ’tilintarkastustuomioistuimen kertomus’) tilintarkastustuomioistuin tarkasti EU:n yleisen hallinnon alaan kuuluvan 70 tapahtuman otoksen, josta 21 tapahtumaa (30 prosenttia) sisälsi virheitä; toteaa lisäksi, että tilintarkastustuomioistuin kvantifioi nämä virheet ja arvioi, että niistä viiden virhetaso oli alle olennaisuusrajan; panee tyytyväisenä merkille tilintarkastustuomioistuimen kertomuksesta, että tilintarkastustuomioistuin ei havainnut varainhoitovuodelta 2023 oikeusasiamiestä koskevia merkittäviä ongelmia;

3. panee merkille tilintarkastustuomioistuimen kertomuksesta sen huomautuksen siitä, että hallintomenoihin kuuluvat henkilöstömenot, eläkemenot mukaan luettuina, joiden osuus hallintomenojen kokonaismäärästä oli vuonna 2023 noin 70 prosenttia, sekä kiinteistöihin, laitteisiin, energiaan, viestintään ja tietotekniikkaan liittyvät menot; on tyytyväinen siihen, että tilintarkastustuomioistuin totesi aiempien vuosien tapaan, että hallintomenoissa riski on yleisesti ottaen alhainen;

Talousarvio- ja varainhallinto

4. toteaa, että oikeusasiamiehen talousarvio vuodeksi 2023 oli 13 212 447 euroa eli 990 339 euroa (8,1 prosenttia) enemmän kuin vuonna 2022; toteaa, että oikeusasiamiehen talousarvion valvontavaliokunnan vuoden 2023 talousarvion vastuuvapausmenettelyä varten lähettämään kyselyyn (jäljempänä ’kysely’) antamien vastausten mukaan tämä lisäys johtuu pääasiassa palkkojen mukautuksista ja kahdesta lisätoimesta, jotka olivat tarpeen oikeusasiamiehen ydintoimintojen vahvistamiseksi;

5. panee merkille, että varainhoitovuonna 2023 toteutetun talousarvion seurannan tuloksena talousarvion toteutusaste oli 95,39 prosenttia, mikä merkitsee 1,58 prosentin vähennystä vuoteen 2022 verrattuna; panee merkille, että tarkasteltavana olevana vuonna maksumäärärahojen käyttöaste oli 97,58 prosenttia eli 1,31 prosenttia enemmän kuin vuonna 2022, mikä johti ilman eri toimenpiteitä tehtyjen määrärahojen siirtojen vähenemiseen 3,73 prosentista (442 209 eurosta) 2,42 prosenttiin (304 550 euroon) vuosien 2022 ja 2023 välillä; pitää kuitenkin valitettavana, että edeltävältä vuodelta ilman eri toimenpiteitä siirrettyjen maksumäärärahojen käyttöaste aleni 73,27 prosenttiin vuonna 2023, kun se oli 92,59 prosenttia vuonna 2022;

6. panee merkille, että vuonna 2023 oikeusasiamies teki yhdeksän varainhoitoasetuksen 29 artiklan mukaista määrärahasiirtoa, joiden kokonaismäärä oli 241 150 euroa eli 1,8 prosenttia kyseisen varainhoitovuoden määrärahoista verrattuna 2,8 prosenttiin vuonna 2022; toteaa, että nämä siirrot olivat tarpeen, jotta voitiin vahvistaa esimerkiksi kalusteita, kiinteistöjen turvallisuutta ja valvontaa, arkistojen digitalisointia ja tietotekniikkaa koskevia eri budjettikohtia; panee tässä yhteydessä merkille, että tietotekniikkamenot kasvoivat 159 714 eurosta 224 698 euroon vuosien 2022 ja 2023 välillä;

7. panee merkille, että maksujen suorittamiseen keskimäärin kulunut aika pidentyi jo kolmatta vuotta peräkkäin; toteaa, että vaikka maksuaika pidentyi 11,35 päivästä 13,50 päivään vuosien 2021 ja 2023 välillä, keskimääräinen maksuaika oli edelleen varsin lyhyt ja alle lakisääteisen enimmäismaksuajan (30 päivää); pitää tässä yhteydessä

myönteisenä, että oikeusasiamies on tällä välin ottanut kokonaan käyttöön sähköisen laskutusjärjestelmän, jonka odotetaan parantavan maksuprosessin tehokkuutta edelleen vuodesta 2024 alkaen;

8. toteaa, että Euroopan parlamentti ei ollut siirtänyt oikeusasiamiehelle vuonna 2023 merkittävää vuokran ja kiinteämääräisten kiinteistökulujen lisäystä, minkä ansiosta oikeusasiamiehen oli mahdollista vähentää vuokria koskevan budjettikohtansa määrärahoja 8,06 prosenttia, jotta se pystyi lisäämään muiden budjettikohtien määrärahoja vuonna 2023; panee kuitenkin merkille, että oikeusasiamies odottaa kiinteistöön liittyvien kulujen nousevan 170 prosenttia (122 260 euroa) vuonna 2024;

9. panee merkille, että henkilöstön virkamatkoihin varatut määrärahat vähenivät 120 000 eurosta 100 000 euroon vuosien 2022 ja 2023 välillä sen ansiosta, että molemmissa toimipaikoissa käytettiin laajasti videoneuvottelulaitteita; kiittää tässä yhteydessä oikeusasiamiestä henkilöstönsä virkamatkoihin varattujen määrärahojen vähentämisestä jo neljättä vuotta peräkkäin; panee merkille, että oikeusasiamiehen virka- ja muita matkoja koskevat määrärahat säilyivät vuonna 2023 aiempien vuosien (2021 ja 2022) tapaan ennallaan eli 35 000 eurossa;

Sisäinen hallinto, toiminnan tuloksellisuus ja sisäinen valvonta

10. panee merkille, että oikeusasiamies on yhdistänyt ”Kohti vuotta 2024” -strategiansa korkean tason tavoitteisiin 19 osasta koostuvat yhdeksän keskeistä suorituskykyindikaattoria, kuten oikeusasiamiehen vuoden 2023 vuotuisessa hallintosuunnitelmassa esitettiin; toteaa, että näistä keskeisistä suorituskykyindikaattoreista 14 saavutettiin tai ylitettiin vuonna 2023;

11. panee merkille, että oikeusasiamiehen työtaakka kasvoi kaiken kaikkiaan edeltävään vuoteen verrattuna, sillä vuonna 2023 oikeusasiamies käsitteli 2 392 uutta kantelua (2 223 vuonna 2022), käynnisti 398 tutkimusta (348 vuonna 2022), joista 56 oli yleisen edun kannalta merkittäviä (60 vuonna 2022), päätti 372 tutkimusta (330 vuonna 2022) ja käsitteli ennätyksellisen monta asiakirjojen julkista saatavuutta koskevaa kantelua, joiden määrä kasvoi 117:stä ennätykselliseen 167:ään vuosien 2022 ja 2023 välillä ja joista 118 johti tutkimuksen käynnistämiseen; kiittää tässä yhteydessä oikeusasiamiestä tehokkuushyödyistä, joita se saavutti vuonna 2023 yksinkertaistamalla vastaamatta jättämistä koskevien tutkimusten käsittelyä ja virtaviivaistamalla toimivaltaan kuulumattomien kantelujen ja tietopyyntöjen käsittelyä;

12. antaa oikeusasiamiehelle tunnustusta siitä, että se on lyhentänyt asiakokonaisuuksien käsittelyyn menettelyn eri tasoilla tarvittavaa aikaa, kuten käsiteltäväksi ottamisen arviointiin kuluvaa aikaa (16 päivästä 11 päivään vuosien 2022 ja 2023 välillä) tai tapausten käsittelyn päättämiseen keskimäärin kuluvaa aikaa asiakirjojen julkisuuden alalla (46 päivästä 42 päivään vuosien 2022 ja 2023 välillä); pitää kuitenkin valitettavana, että tutkimusten keskimääräinen käsittelyaika (165 päivää) säilyi pitkänä vuonna 2023; ymmärtää kuitenkin oikeusasiamiehen selityksen siitä, että tähän keskiarvoon vaikutti tutkimusten päättämisen viivästyminen, joka johtui toistuvasta tietojen vaihdosta asianomaisten toimielinten kanssa.

13. panee lisäksi merkille lisäyksen myönteisissä vastauksissa, joita unionin toimielimet antoivat oikeusasiamiehen ehdotuksiin niiden hallinnon parantamisesta, sillä ehdotusten yleinen hyväksymisaste oli 81 prosenttia vuonna 2023 (verrattuna 79 prosenttiin vuonna

2022); pyytää oikeusasiamiestä jatkamaan työtä havaintojensa, suositustensa ja ehdotustensa noudattamisen lisäämiseksi;

14. panee merkille oikeusasiamiehen pyrkimykset vuonna 2023 lisätä tietoisuutta ja ymmärrystä oikeusasiamiehen tehtävistä; panee tässä yhteydessä tyytyväisenä merkille, että toimivallan piiriin kuuluneiden kantelujen määrä kasvoi 20 prosenttia 740:stä 885:een vuodesta 2022 vuoteen 2023 ja että myös tällaisten kantelujen osuus kasvoi 33 prosentista 37 prosenttiin vuosien 2022 ja 2023 välillä;

15. panee merkille oikeusasiamiehen toimet ja myönteisen vaikutuksen etiikan, avoimuuden ja vastuuvelvollisuuden aloilla vuonna 2023 ja toteaa, että tässä auttoivat erityisesti tutkimukset oikeudesta tutustua asiakirjoihin ja unionin eri toimielimiä, virastoja tai Euroopan investointipankkia koskevista eturistiriidoista; pitää tärkeänä oikeusasiamiehen syyskuussa 2023 antamaa erityiskertomusta komission viivästyksistä asiakirjoihin tutustumista koskevien pyyntöjen käsittelyssä;

16. panee merkille oikeusasiamiehen kertomuksesta vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle varainhoitovuotta 2022 koskevien vastuuvapauspäätösten seurannasta elpymis- ja palautumistukivälineen osalta havaitut ongelmat, jotka liittyivät Euroopan komission merkittäviin viivästyksiin asiakirjoihin tutustumista koskeviin pyyntöihin vastaamisessa ja perusteluihin, joiden pohjalta komissio määritti, missä määrin se antoi asiakirjat yleisön tutustuttaviksi joissakin tapauksissa; kehottaa oikeusasiamiestä jatkamaan tiedottamista budjettivallan käyttäjälle elpymis- ja palautumistukivälineeseen liittyvässä avoimuus- ja vastuuvelvollisuustyössä kohtaamistaan vaikeuksista;

17. toteaa, että sisäinen tarkastaja teki arvioinnin oikeusasiamiehen riskinhallintakehyksestä; panee merkille, että osapuolet hyväksyivät yhdeksän kohdan toimintasuunnitelman, joka oli määrä panna täytäntöön vuoden 2024 loppuun mennessä; kehottaa oikeusasiamiestä tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle kyseisen toimintasuunnitelman täytäntöönpanon edistymisestä;

Henkilöresurssit, tasa-arvo ja henkilöstön hyvinvointi

18. panee merkille, että oikeusasiamiehen henkilöstön kokonaismäärä kasvoi 11 prosenttia 74:stä 82:een vuosien 2022 ja 2023 välillä, mikä johtui pääasiassa sopimussuhteisten toimihenkilöiden ja väliaikaisten toimihenkilöiden määrän kasvusta; panee lisäksi merkille, että vuonna 2023 oikeusasiamiehen palveluksessa oli 40 virkamiestä, kun vastaava luku oli 39 vuonna 2022 ja 38 vuonna 2021, 33 väliaikaista toimihenkilöä, joita oli 28 vuonna 2022 ja 30 vuonna 2021, sekä yhdeksän sopimussuhteista toimihenkilöä verrattuna seitsemään vuonna 2022 ja kuuteen vuonna 2021; panee tyytyväisenä merkille, että oikeusasiamiehen ydintoimintaan (kantelut ja tutkimukset) osallistuvan henkilöstön osuus kasvoi 40,54 prosentista 42,68 prosenttiin vuosien 2022 ja 2023 välillä; panee tyytyväisenä merkille, että toimien täyttöaste kasvoi 91,8 prosentista 95 prosenttiin vuosien 2022 ja 2023 välillä ja että vaihtuvuus väheni 9,9 prosentista 5,2 prosenttiin vuosien 2022 ja 2023 välillä;

19. panee tyytymättömänä merkille, että oikeusasiamiehen pääsihteerin toimi on ollut täyttämättä yli kaksi vuotta 1. syyskuuta 2022 lähtien; panee kyselystä merkille, että nykyinen oikeusasiamies päätti jättää toimen täyttämättä huomaavaisuuden eleenä vuoden 2024 lopussa valittavaa uutta oikeusasiamiestä kohtaan, jotta hän voi päättää nimityksestä; kehottaa seuraavaa oikeusasiamiestä varmistamaan, että johdon toimet

ovat avoinna mahdollisimman vähän aikaa eivätkä yhtään pidempään kuin on tarpeen uuden henkilöstön ottamiseksi näihin toimiin;

20. antaa tunnustusta oikeusasiamiehelle sen työpaikkoja (tutkimusvastaavat) koskeneesta kiinnostuksenilmaisupyynnöstä, joka toteutettiin vuonna 2023 onnistuneesti, sillä sen perusteella muodostettiin 19 ehdokkaan varallaololuettelo, ja näistä ehdokkaista kuusi otettiin palvelukseen samana vuonna; toteaa, että tämän ansiosta oikeusasiamies on voinut lyhentää palvelukseenottoon kuluvaa aikaa, joka on ollut ongelma aiemmin; panee lisäksi merkille, että oikeusasiamies järjesti EPSOn avulla kolme sisäistä kilpailua vuonna 2023 talon sisäisten lahjakkaiden työntekijöiden säilyttämiseksi; toteaa, että tällaiset toimet auttavat parantamaan elimen tehokkuutta;

21. toteaa, että vaikka oikeusasiamies on pieni toimielin, sen henkilöstössä oli edustettuina 19 kansallisuutta vuonna 2023; panee kuitenkin merkille joidenkin kansallisuuksien (kuten ranskalaisten ja irlantilaisten) yliedustuksen ja toisten kansallisuuksien (kuten romanialaisten ja espanjalaisten) aliedustuksen; kehottaa oikeusasiamiestä jatkamaan ponnistelujaan tasapainoisen maantieteellisen jakauman saavuttamiseksi henkilöstössään niin, että siihen kuuluisi kansalaisia kaikista jäsenvaltioista;

22. panee merkille, että oikeusasiamies pyrkii varmistamaan henkilöstönsä fyysisen ja henkisen hyvinvoinnin työssä ja keskittyy vahvistamaan yhteishenkeä; suhtautuu tässä yhteydessä myönteisesti vuonna 2023 tehdyn yleisen henkilöstökyselyn kokonaistuloksiin, joiden mukaan henkilöstöstä 87 prosenttia oli yleisesti tyytyväisiä ja erityisesti 95 prosenttia kyselyyn vastanneista vastasi myönteisesti kysymykseen siitä, huolehtiiko oikeusasiamies henkilöstönsä hyvinvoinnista, 97 prosenttia oli tyytyväisiä oikeusasiamiehen hybridimuotoisiin ja joustaviin työjärjestelyihin ja 90 prosenttia oli tyytyväisiä laitteisiin ja materiaaleihin, jotka heidän työnantajansa oli antanut heille etätyötä varten; panee tyytyväisenä merkille, että oikeusasiamies päätti järjestää ergonomiset tuolit kaikille niitä pyytäneille työntekijöille;

23. panee tyytyväisenä merkille, ettei vuonna 2023 ilmoitettu yhdestäkään häirintätapauksesta; panee merkille oikeusasiamiehen toimet sellaisen työympäristön luomiseksi, jossa ei esiinny seksuaalista häirintää eikä työpaikkakiusaamista, erityisesti tietoisuutta lisäämällä ja koulutuksen avulla; panee tyytyväisenä merkille, että eettisiä toimintapuitteita koskevan sisäisen tarkastuksen yhteydessä vuonna 2023 tehdyn kyselyn mukaan 90 prosenttia henkilöstöstä oli tietoisia kaikenlaista häirintää koskevista toimintaperiaatteista ja suuntaviivoista;

24. panee merkille, että oikeusasiamies otti vuonna 2023 vastaan 18 palkallista harjoittelijaa (saman verran kuin vuonna 2022), joista yksi valittiin vammaisille hakijoille tarkoitetussa hakumenettelyssä, jonka oikeusasiamies järjesti ensimmäistä kertaa;

Eettiset toimintapuitteet ja avoimuus

25. on tyytyväinen, että oikeusasiamies jatkoi pyrkimyksiään eettisten toimintapuitteidensa vahvistamiseksi ja niitä koskevan tietoisuuden lisäämiseksi; panee tässä yhteydessä merkille, että oikeusasiamies tarkisti vuonna 2023 väärinkäytösten paljastajia koskevia toimintaperiaatteitaan, jotta se voi suojella entistä paremmin mahdollisia väärinkäytösten paljastajia, otti täysin käyttöön SYSPER-etiikkatyökalun, jonka avulla työntekijät voivat päivittää ilmoituksensa (eturistiriidoistaan ja puolisoidensa/kumppaniensa ammatillisesta toiminnasta), ja järjesti vuorovaikutteisen

koulutuksen, jonka aiheena olivat kunnioitus ja ihmisarvo työssä ja roolimme toimijoina, toiminnan kohteina ja sivustakatsojina; on tyytyväinen vuonna 2023 tehdyn yleisen henkilöstökyselyn tuloksiin, jotka vahvistivat, että työntekijät ovat erittäin tietoisia eettisistä kysymyksistä;

26. panee merkille, että sisäinen tarkastus (kertomus 22/03) oikeusasiamiehen eettisistä toimintapuitteista valmistui vuonna 2023 ja että siinä esitettiin kuusi suositusta, jotka oli määrä panna täytäntöön 31. joulukuuta 2024 mennessä; panee kyselystä merkille, että näistä suosituksista neljä on pantu täysin täytäntöön; kehottaa oikeusasiamiestä tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle kahden jäljellä olevan suosituksen täytäntöönpanon tilanteesta;

27. panee merkille, että oikeusasiamiehen petostentorjuntastrategia perustuu suurelta osin käytössä oleviin eettisiin toimintapuitteisiin ja tehtävien eriyttämisen periaatteeseen taloudellisissa toiminnoissa; panee merkille, että vuonna 2023 oikeusasiamies arvioi uudelleen ja hyväksyi rahoitustoimia valvovaan henkilöstöön sovellettavan johtosäännön, jossa määritellään velvollisuudet ja vastuualueet vilpillisten maksutapahtumien havaitsemisessa ja myös menettely, jota on noudatettava petosta epäiltäessä;

28. panee tyytyväisenä merkille, että vuonna 2023 ei ilmoitettu yhdestäkään eturistiriitatapauksesta tai väärinkäytösten paljastamistapauksesta;

29. panee kyselystä merkille, että oikeusasiamies ei liittynyt virallisesti EU:n avoimuusrekisteriin (joka perustettiin pakollisesta avoimuusrekisteristä 20. toukokuuta 2021 tehdyllä Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission toimielinten välisellä sopimuksella) sen varmistamiseksi, että hän voi tutkia myös mahdolliset kantelut, jotka koskevat kyseisen avoimuusrekisterin sihteeristöä; panee kuitenkin merkille, että oikeusasiamies on mukauttanut käytäntönsä avoimuusrekisterin periaatteisiin tarkistamalla, että oikeusasiamiehen järjestämien tilaisuuksien tai kokousten puhujat tai osallistujat ovat rekisteröityneet avoimuusrekisteriin; on tyytyväinen, että oikeusasiamies on yltänyt merkittävään avoimuuteen julkaisemalla verkkosivustollaan tietoja tutkimuksista, virkamatkoista, kokouksista ja tapahtumista, joihin oikeusasiamies osallistuu;

Kiinteistöt

30. panee merkille, että oikeusasiamiehen lopullinen (siirtojen jälkeinen) talousarvio kiinteistöjä ja niihin liittyviä kustannuksia varten pieneni noin 15 prosenttia 1 622 200 eurosta 1 373 000 euroon vuosien 2022 ja 2023 välillä; panee merkille, että vuokraa koskevat määrärahat vähenivät 26 prosenttia 1 177 700 eurosta 866 100 euroon vuosien 2022 ja 2023 välillä ja että maksujen toteutusaste oli molempina vuosina lähes 100 prosenttia;

31. toteaa, että oikeusasiamiehen Brysselin-toimiston muutettua parlamentin tarjoamiin uusiin tiloihin vuonna 2021 rakennus järjestettiin yhteisöllisiksi työtiloiksi, joissa on joustavia yhteistyötiloja ja hyvin vähän erillisiä toimistoja; panee tyytyväisenä merkille, että oikeusasiamiehellä ei ole käytössä kiertävien työpisteiden järjestelmää ja että kaikilla henkilöstön jäsenillä on oma työpöytä, jossa on runsaasti säilytystilaa; toteaa, että toimistoihin ei tehty muutoksia vuonna 2023 ja että vuonna 2023 tehdyn yleisen

henkilöstökyselyn mukaan valtaosa henkilöstöstä (56 prosenttia) suhtautui myönteisesti Brysselin-toimistojensa fyysisiin järjestelyihin;

Digitalisaatio, kyberturvallisuus ja tietosuoja

32. panee merkille, että oikeusasiamiehen pitkäaikainen toimintatapa hyödyntää unionin muiden toimielinten, erityisesti parlamentin ja komission, integroituja järjestelmiä ja resursseja on auttanut onnistuneesti määrärahojen käytön optimoinnissa ja koordinoinnin parantamisessa esimerkiksi digitalisaation alalla; panee tässä yhteydessä merkille, että komission konekäännöstyökalut on otettu onnistuneesti käyttöön ja ne on integroitu osaksi oikeusasiamiehen järjestelmiä (esim. verkkosivustoa) vuonna 2023; panee tyytyväisenä merkille kyselystä, että tämä hanke on vähentänyt käännöskustannuksia arviolta 30 prosenttia vuodessa, minkä lisäksi se on vähentänyt hallinnollista rasitusta;

33. on tyytyväinen hyväksyttyjen sähköisten allekirjoitusten täysimääräiseen täytäntöönpanoon, minkä ansiosta työntekijät voivat allekirjoittaa asiakirjoja turvallisesti, sekä komission QSign-järjestelmän käyttöön, minkä avulla työntekijät voivat allekirjoittaa ja hallinnoida asiakirjoja, myös hankinta- ja sopimusasiakirjoja;

34. panee merkille, että oikeusasiamies on selvittänyt vuodesta 2023 alkaen aktiivisesti tekoälyn käytön mahdollisesti tarjoamia mahdollisuuksia; suhtautuu tässä yhteydessä myönteisesti oikeusasiamiehen Euroopan komission yhteisen tutkimuskeskuksen kanssa solmimaan kumppanuuteen, jossa kokeillaan laajoja kielimalleja sekä testataan ja arvioidaan tekoälyn käyttötapauksia; panee lisäksi merkille, että oikeusasiamies osti useita tekoälytyökaluja, jotka ovat auttaneet videosisällön luomisessa; on tyytyväinen siihen, että oikeusasiamies hyväksyi sisäiset suuntaviivat sen varmistamiseksi, että ulkoisia tekoälytyökaluja käytetään vastuullisesti ja avoimesti; pyytää oikeusasiamiestä pitämään vastuuvapauden myöntävän viranomaisen ajan tasalla tekoälyratkaisujen testaamisen ja käytön edistymisestä;

35. panee merkille, että oikeusasiamies tukeutuu tietotekniikan alalla parlamentin infrastruktuuri- ja kyberturvallisuuskehykseen ja tekee tiivistä yhteistyötä komission kanssa unionin sisäisten välineiden (SYSPER, ABAC, MiPS ja ARES) integroinnissa ja ylläpidossa sekä tietotekniikkapuitesopimusten käytössä; toteaa, että koska oikeusasiamies voi valvoa tietoja vain rajoitetusti, asianomaisten toimielinten kanssa tehtiin palvelutasosopimuksia sen varmistamiseksi, että henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan sovellettavaa oikeudellista kehystä; panee tyytyväisenä merkille, että oikeusasiamieheen ei kohdistunut kyberhyökkäyksiä vuonna 2023;

36. panee merkille oikeusasiamiehen tietosuojakehyksen uudelleentarkastelua koskevasta sisäisestä tarkastuskertomuksesta 21/03, että yksi toimi oli edelleen avoinna vuoden 2023 neljännellä neljänneksellä, ja oikeusasiamiehen tieto- ja viestintätekniikan turvallisuutta koskevasta sisäisestä tarkastuskertomuksesta 20/04, että käynnissä olevia toimia oli seitsemän vuonna 2023; pyytää oikeusasiamiestä pitämään vastuuvapauden myöntävän viranomaisen ajan tasalla näissä asioissa tapahtuvasta edistyksestä;

Ympäristö ja kestävä kehitys

37. on tyytyväinen, että oikeusasiamies on vuosien mittaan pienentänyt ympäristöjalanjälkeään erityisesti digitalisoimalla prosessejaan, poistamalla

henkilökohtaiset tulostimet, jättämällä hankkimatta uusia keskusyksiköitä vanhojen keskusyksiköiden käyttöiän päätyttyä, toteuttamalla toimenpiteitä tapahtumien kestävyyden parantamiseksi ja käyttämällä laajasti videoneuvottelujärjestelmiä virkamatkojen välttämiseksi; toteaa, että oikeusasiamies tukeutuu rakennustensa ympäristöjalanjäljen osalta toimenpiteisiin, joita parlamentti on rakennusten omistajana toteuttanut; panee tyytyväisenä merkille, että molemmat rakennukset, joissa oikeusasiamiehellä on toimistoja, toimivat täysin puhtaalla energialla; on tyytyväinen siihen, että parlamentti on asentanut aurinkopaneeleja, myös Havel-rakennukseen Strasbourgissa vuonna 2024;

38. panee merkille, että oikeusasiamies jatkoi kestävään liikkuvuuteen kannustamista vuonna 2023; on tältä osin tyytyväinen siihen, että oikeusasiamies hyväksyi uuden liikkumispolitiikan, jonka perusteella kestäviä liikennemuotoja työmatkoihinsa käyttäville työntekijöille, joiden palkkaluokka on enintään AST8/AD8, maksetaan kiinteämääräinen korvaus; panee lisäksi kyselystä merkille, että oikeusasiamiehen aloite tarjota henkilöstölle polkupyöriä käytettäviksi työaikoina oli epäonnistunut, sillä polkupyöriä ei juurikaan käytetty koejakson aikana;

Toimielinten välinen yhteistyö

39. on tyytyväinen taloudellisiin ja hallinnollisiin säästöihin, joita on saavutettu toimielinten välisellä yhteistyöllä, varsinkin monenlaisilla palvelutasosopimuksilla parlamentin ja komission kanssa ja osallistumisella toimielinten välisiin hankintamenettelyihin; suhtautuu myönteisesti siihen, että parlamentin ja oikeusasiamiehen kyberturvallisuuden alalla tekemä yhteistyö virallistettiin tarkistetulla toimielinten välisellä sopimuksella, jonka luomien puitteiden pohjalta parlamentti voi jatkaa vahvan kyberturvallisuuteen liittyvän tuen tarjoamista oikeusasiamiehelle; panee lisäksi merkille, että oikeusasiamies allekirjoitti vuonna 2023 palvelutasosopimuksen EPSOn kanssa sisäisten kilpailujen järjestämistä varten;

40. antaa oikeusasiamiehelle tunnustusta tämän OLAFin, tilintarkastustuomioistuimen ja EPPOn kanssa tekemästä hyvästä yhteistyötä, jonka puitteissa järjestettiin vuonna 2023 kokouksia ja käytiin keskusteluja esimerkiksi keinoista parantaa unionin toimielinten avoimuutta ja eheyttä ja unionin valvontakehyksestä; palauttaa mieliin, että oikeusasiamies ja OLAF ovat ottaneet käyttöön järjestelmän, jonka avulla vältetään päällekkäiset tutkimukset; panee kyselystä merkille, että oikeusasiamies ja Euroopan tietosuojavaltuutettu tekevät yhteistyötä pääasiassa tapauskohtaisesti ja epävirallisesti ja pyrkivät nopeaan ja tehokkaaseen yhteistyöhön tarpeen mukaan;

41. toteaa, että on tärkeää pitää yllä korkeatasoista tiedonvaihtoa ja koordinointia Euroopan oikeusasiamiesten verkoston (ENO) kanssa; on tyytyväinen ENOn vuosittain järjestettävään konferenssiin, jossa käsiteltiin vuonna 2023 esimerkiksi muuttoliikettä, tekoälyä ja eettisiä kysymyksiä julkishallinnon alalla; panee tyytyväisenä merkille, että oikeusasiamies avustaa tiedustelumenettelyn välityksellä ENOn jäseniä ratkaisemaan tutkimuksia kansallisella ja alueellisella tasolla ja että vuonna 2023 oikeusasiamies sai päätökseen viisi tiedustelua, jotka olivat peräisin viidestä unionin jäsenvaltiosta;

42. pitää myönteisenä, että oikeusasiamies jatkoi vuonna 2023 tiivistä yhteistyötään Euroopan parlamentin asiaankuuluvien valiokuntien kanssa tärkeissä tutkimuksissa joko esittelemällä työtä suoraan valiokuntien kokouksissa tai lähettämällä tietoja

valiokuntien puheenjohtajille; korostaa, että oikeusasiamiehen strategiset aloitteet ja tutkimukset ovat avainasemassa unionin hallinnon avoimuuden ja vastuuvelvollisuuden parantamisessa;

Viestintä

43. panee merkille, että viestintä- ja tiedotustoimien (julkaisut, tapahtumien järjestäminen, digitaalinen viestintä jne.) kokonaismäärärahat kasvoivat 17,20 prosenttia 132 400 eurosta 155 200 euroon vuodesta 2022 vuoteen 2023;

44. on tyytyväinen oikeusasiamiehen ponnisteluihin ja toimiin, joilla se pyrki vuonna 2023 lisäämään kansalaisten tietoisuutta roolistaan ja mahdollisuudesta turvautua oikeusasiamieheen, jos jossakin unionin toimielimessä ilmenee hallinnollisia epäkohtia; panee tältä osin merkille vuonna 2023 toteutetut tiedotuskampanjat, joiden videoissa esiteltiin oikeusasiamiehen työtä ja kerrottiin kolmesta sen toiminnan keskeisestä osa-alueesta ja joka sisälsi vieritettävän tarinan muodossa olevan selittävän osion oikeusasiamiehen työn vaikutuksesta ajan saatossa ja pääsyn asiakirja-oppaaseen; on lisäksi tyytyväinen hyvän hallinnon palkinnon jakamisseremonian järjestämiseen ja oikeusasiamiehen osallistumiseen EU:n avoimien ovien päivään Brysselissä ja Strasbourgissa, joissa se isännöi kohdennettuja sidosryhmätapahtumia tutkijoiden ja ajatushautomoiden kanssa, sekä oikeusasiamiehen osallistumiseen Euroopan nuorisotapahtumaan Strasbourgissa vuonna 2023;

45. antaa tunnustusta oikeusasiamiehen pyrkimyksille tarjota verkkosivustollaan avoimesti tietoa ja julkaista tietoja (myös tilastotiedot tapausmääristään) valaisevassa ja helppokäyttöisessä muodossa (vaikka ne eivät ole saatavilla avoimessa muodossa); suhtautuu myönteisesti siihen, että verkkosivustolla on julkaistu kaikista kanteluja koskevista tutkimuksista aikajana, joka sisältää tietoa kunkin tutkimuksen aiemmista ja tulevista välitavoitteista;

46. panee merkille, että oikeusasiamiehellä on sosiaalisen median tilit Instagramissa, LinkedInissä ja X:ssä (ent. Twitter), joissa seuraajien määrä ja sitoutumisasteet jatkoivat kasvuaan vuonna 2023; on tyytyväinen, että oikeusasiamies osallistuu tietosuojavaltuutetun johtamaan pilottihankkeeseen, jonka tarkoituksena on tuoda unionin toimielimet EU Voiceen ja EU Videoon, kahteen Mastodon-ohjelmistoon perustuvaan vapaaseen ja avoimen lähdekoodin sosiaalisen median verkostoon, joissa unionin toimielimet voivat olla vuorovaikutuksessa yleisön kanssa jakamalla tekstejä, kuvia, videoita ja podcasteja.